Opioidi u terapiji bola

Prof. Dr D.Golić Medicinski fakultet Banjaluka

Akutna bol, Tuzla 29.06.2019

KLASIFIKACIJA OPIOIDA

Prirodni **Polusintetski Sintetski** Morfin Heroin Butorfanol Codein Hidromorfin Tramadol Hidrokodein Metadon **Papaverine** Buprenorfin Pentazocin Meperidin Fentanyl Sufentanil Alfentanil

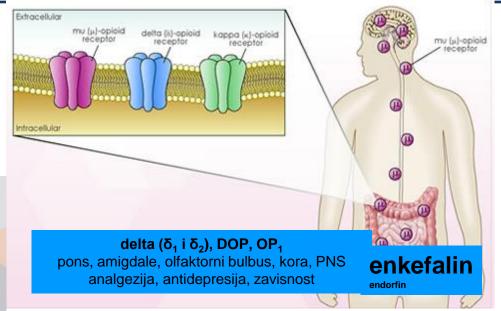

Receptori za endogene opioide: Endorfin, dinorfin, enkefalin, endomorfin, nociceptin

a2+ channel

kapa (κ₁, κ₂, κ₃), KOP, OP₂ hipotalamus, periakvaduktna siva masa analgezija, sedacija, disforija, mioza

dinorfin

mi (μ_1 , μ_2 , μ_3), MOP, OP₃
MS, MO, kora, talamus, periakvaduktna siva
masa, PNS, GIT μ_1 analgezija, zavisnost μ_2 euforija, zavisnost, mioza μ_3 nepoznata

morfin

β endorfin endomorfin enkefalin dinorfin

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-

"This project has been funded with support from the European Commission."

receptori za nociceptin (ORL₁), NOP, OP₄ kora, hipotalamus, hipokampus, amigdale, MS, anksioznost, depresija, apetit... Nociceptin (orphanin FQ)

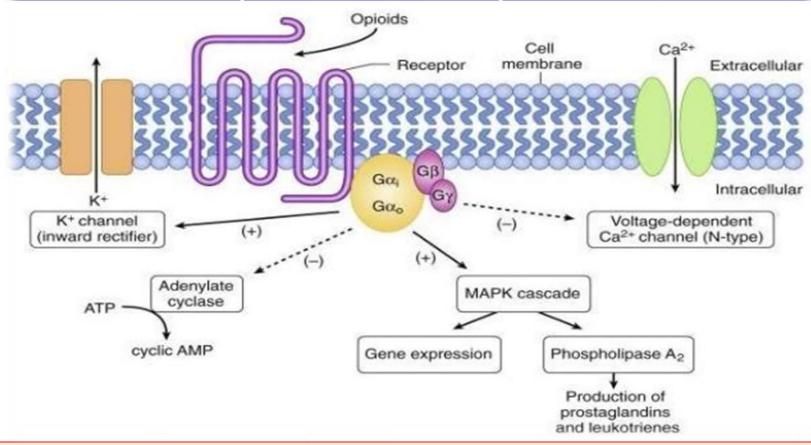
the Commission cannot

be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

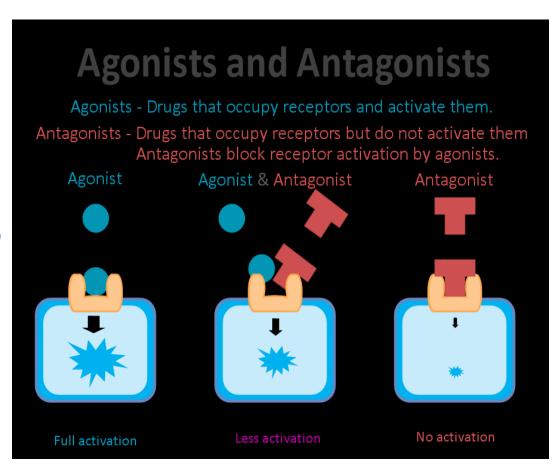
Mechanism of action of Opioid Receptors

- Agonisti
- Antagonisti
- Mješovito dejstvo

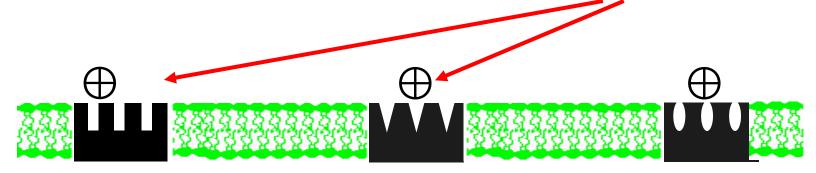

ali djeluju i na druge receptore

- Morphine
- Heroin
- Codeine
- Fentanyl

Agonist na k receptore, sa djelimičnom antagonist. djelov. na µ receptore

Pentazocine

μ opioidni receptor

Analgezija Respiratorna depresija Euforija/sedacija Psihička zavisnost Smanjnje GI motiliteta Mioza к opioidni receptor

> Analgezija Sedacija Mioza

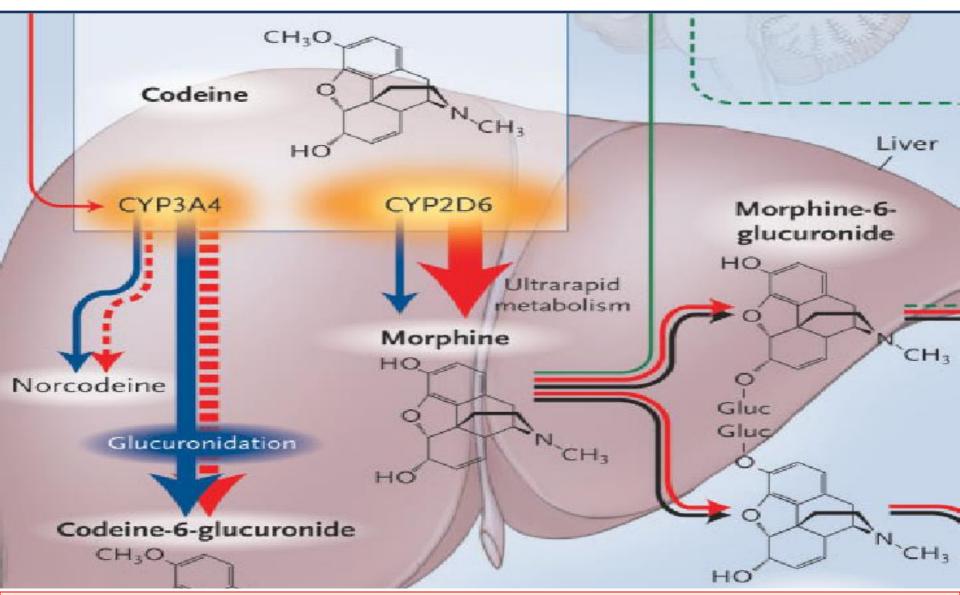
δ opioidni receptor

Analgezija

Antagonist djeluje na μ, κ, δ receptore

Project number: 585927-EPP-1 124-6 6 6 142-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 - 3109 / 001 - 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

 0 1	
VRLO JAKI OPIOIDI	JAČINA
-Sufentani	1000
-Fentanil	100-300
-Remifentanil	200
-Alfentanil	40-50
-Buprenorfin	10-40
JAKI	
-Butorfanol	8-11
-Hidromorfon	7-10
-Metadon	1,5
-MORFIN	1
SLABI	
Kodein	0,3
Petidin	0,2
VRLO SLABI	
-Tramadol	0,05-0,09

Pı

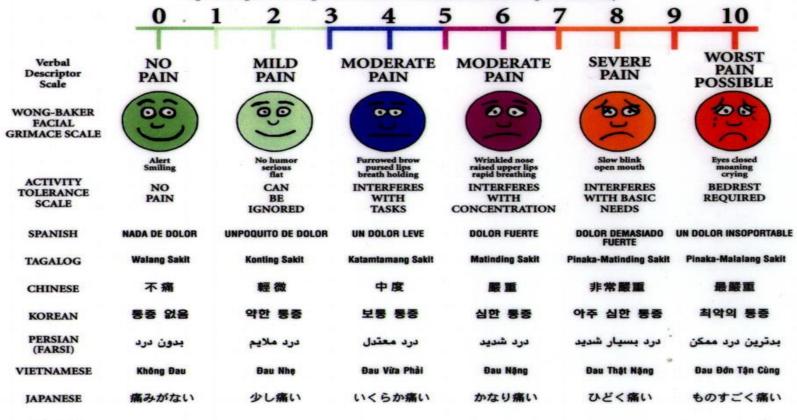

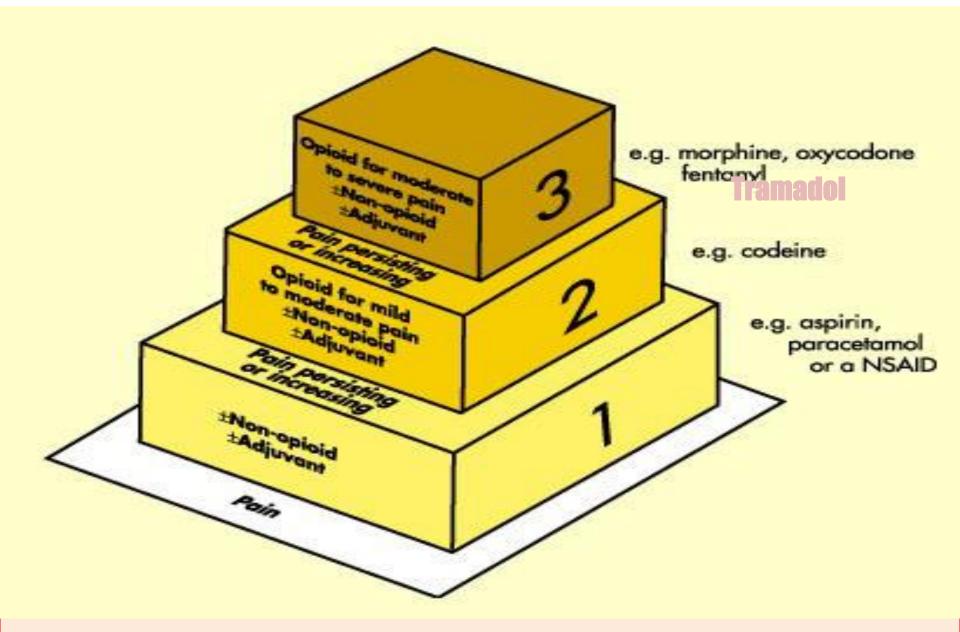
MODERATE

UNIVERSAL PAIN ASSESSMENT TOOL

This pain assessment tool is intended to help patient care providers assess pain according to individual patient needs. Explain and use 0-10 Scale for patient self-assessment. Use the faces or behavioral observations to interpret expressed pain when patient cannot communicate his/her pain intensity.

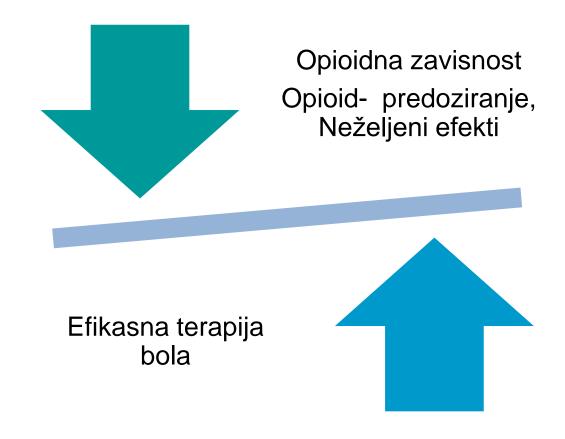

Rizik vs. Benefit Evaluacija

AKUTNI BOL

- Akutni bol je normalan, predvidiv fiziološki odgovor na štetni hemijski, termički ili mehanički stimulus vezan za traumu, hirurški zahvat ili akutnu bolest.
- Akutnu bol prate objektivni znaci
 - Ubrzanje pulsa
 - Porast krvnog pritiska
 - Ne verbalni znaci i simptomi kao što su ekspresija lica I grčenje mišića.

PROCJENA BOLA

- Inicijalna procjena bola uključuje:
 - Lokaciju
 - Intenzitet
 - Senzorni kvalitet
 - Ublažavajuće I otežavajuće faktore
 - Svaki novi napad bola zahtijeva novu sveobuhvatnu procjenu.

Ponovna procjena bola

- Minimalno svakih 8 sati
- Kod ordiniranja lijekova
 - IV unutar 15 minuta od ordiniranja
 - PO/IM/SC unutar 1 sata od ordiniranja

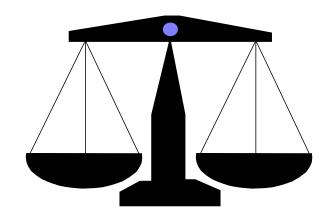
Multimodalna analgezija

- Ovaj termin opisuje upotrebu različitih modaliteta da bi se obezbijedilo ublažavanje bola djelovanjem na različitim dijelovima prenosa bola.
 - Uključuje:
 - Pharmakologiju (opioidi, NSAIDS, gabapentanoidi....)
 - Relaksacione tehnike (biofeedback, duboko disanje)
 - Regionalnu analgeziju (nervne blockove, epiduralne katetere)

Multimodalna analgezija

Neželjena dejstva

Analgezija

ODGOVORNO PROPISIVANJE OPIOIDA

- Procjena rizika za zloupotrebu opijata.
- Faktori rizika za zloupotrebu:
 - Muškarci između 18 I 45 godina.
 - Lična ili porodična opterećenost zloupotrebe opijata
 - Psihijatrijska oboljenja u anamnezi (depresija, anksioznost, opsesivno-kompulzivne bolesti

IZBOR OPIOIDA

- 1. Odrediti kada započeti ili nastaviti sa opioidima
- 2. Izbor opioida, doze, dužine ordiniranja i prekid th.
- 3. Procijeniti rizik

Izbor opioida

- 1. Određivanje početka i nastavka th opijatima
 - a) Opijati nisu prva linija terapije
 - b) Uspostaviti cilj terapije
 - c) Raspraviti o rizik/ benefit

Izbor opioida

- a) U startu koristiti brzo djelujuće opioide
- b) Koristiti najmanju efektivnu dozu
- c) Ordinirati kratkodjelujući opijat za akutnu bol

SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA (SZO)

Tri koraka u pristupu terapije bola

- KORAK BR 1 BLAŽI BOL (1-3/10)
- Non opoidi
- Dodati adjuvantnu terapiju (npr.) led, toplota

SZO PREPORUKA

- KORAK BR. 2 (BLAG DO UMJEREN BOL) (4-7/10)
- Nadogradnja prvog koraka
- Kombinacija opoidnih analgetika (hidrokodon/acetaminofen)
- Obratiti pažnju na maksimizaciju adjuvantne terapije
- Doziranje prema TT
- Obratiti pažnju na dopunske faktore (godine starosti pacijenta, težina, druga terapija...)

SZO PREPORUKA

Korak br 3 (8-10/10)

- Koristite opoide
- Dodajte dopunsku terapiju poput anksiolitika,antiemetika, mišićni relaxansi
- Početi sa opoidima kratkotrajnog dejstva
- Prebaciti se na opoide dužeg dejstva koristeći preporuke

ZAPAMTITI

- Intezitet bola određuje korak terapije.
- Opoidi su jedina grupa analgetika u kojoj se mora pažljivo odraditi titracija doze!!!
- Većina efekata opoida se smanjuje kroz par dana.

UOBIČAJEN PRVI IZBOR OPOIDA

- Kodein
- Morfijum
- Hidromorfon
- Oksikodon

Zajedničke karakteristike opoida

- Polu-vrijeme života lijeka 2-4 h
- Dužina trajanja analgezije iznosi 4-5 časova po određivanju adekvatne doze.
- Zadržan efekat otpuštanja iznosi između 10 i 12 časova.

MORFIJUM

Trenutno dijelovanje: 15 do 60 min

Vrhunac efekta: 30 min do 1 h

Poluvrijeme života: 1.5 do 2 h

IV: 0.05 to 0.1 mg/kg

5 min prije procedure; max: 15 mg/doza

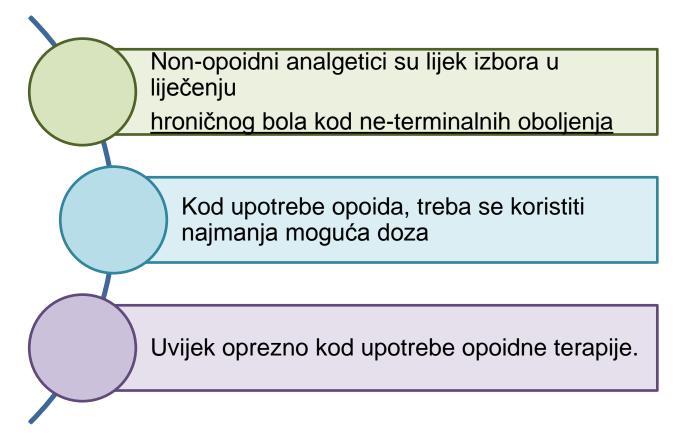

FENTANIL

- Fentanil je potentniji 80 do 10 puta od morfijuma
- Studije pokazuju da je mnogo manja konstipacija i solmolentnost kod transdermalne upotrebe nego kod iv primjene morfijuma.

GUIDELINE FOR PRESCRIBING OPIOIDS FOR CHRONIC PAIN

Efikasnost opoida kod terapije hroničnog bola

Kod većine studija koje su trajale ≤ 6 nedelja

Nijedna studija nije radila procjenu bola, funkcije ili kvaliteta života sa opoidima i drugih tretmanima > 1 year

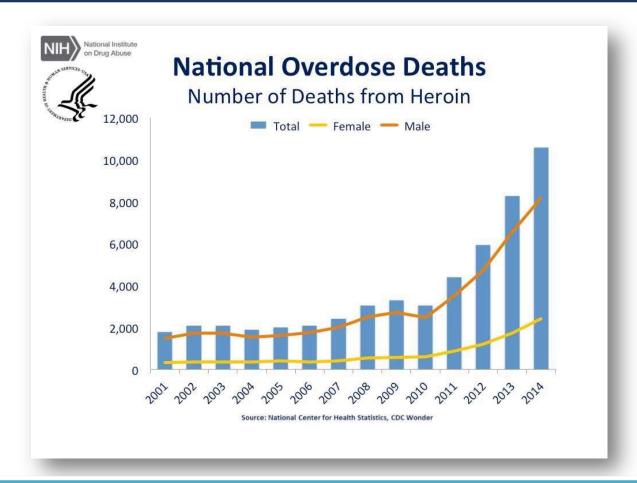
Studije koje su trajale > 6 nedelja su imale loše rezultate

Koji su ukazivali da dugotrajna upotreba opijata podstiče bol

Trogodišnja prospektivna observativna studija 69,000 Postmenopauzalnih pacijentica sa rekuretnim tegobama. Pacijenti na opoidnoj terapiji su:

Manja poboljšanja u terapiji bola (ili 0.42; 95% CI 0.36 – 0.49)

Povećanje u oštećenju tjelesne funkcija /pogoršanje (ili 1.2; 95% CI 1.04 – 0.51)

Svaka 4 od 5 novih heroinskih ovisnika su počeli sa neadekvatnom primjenom opoidnih analgetika!

HYPNOS 2019 BANJA LUKA, 18.-21.09.2019.

